

Major F. H. KJELSTRUP:

Norges nøytralitets- politikk i 1940

Professor Castbergs saklige
objektivitet etterlyses

Den mangfoldige professor dr. jur. Frede Castberg har rykket ut igjen til forsvar for vaklende skanser med en kronikk i Bergens Tidende for 9. april 1958. Kronikken har også vært inntatt i andre aviser. Forfatteren hevder i denne kronikk at den norske regjerings holdning før 9. april — den holdning som direkte førte til okkupasjonen — var uangripelig både folkerettslig og moralsk sett. Uansett om England krenket vår nøytralitet, så ville det være absurd «om Norge som nøytral stat skulle ha vært forpliktet til i noe tilfelle å gå inn i krigen på Tysklands side». Det er denne underlige folkerettslære til forsvar av regjeringens forrederi mot den nøytralitetspolitikk det norske folk var blitt lovet, som major Kjelstrup tar for seg i nedenstående artikkel.

Saklig objektiv tenkning er et krav vi må stille til alle «sannhetsforskere» og publisister som gir seg av med å skulle veilede det lesende publikum og derigjennom innvirke på opinionen, når det gjelder viktige spørsmål av felles interesse. Men det er et vanskelig krav å fylle, selv for intellektuelt høytstående personer.

Har ikke selv vår høyt aktede Scharffenberg, f. t. sannhetens 1ste forkjemper i Norge, akviessert ved den offentlige påstand om at Londonregjeringen hadde en blanco-

fullmakt fra Elverumsmøtet i lommen, da den forlot sitt virkefelt, tross fullmaktens tydelige fastslåtte begrensning til grunnlovens § 17. Hvordan skal man forklare et sådant fenomen, en konstruert hensiktsmessighetslagn som er i den grad alminnelig godtatt, at den er blitt «tabu» for alle som frykter for sitt «nasjonale renommé». Den er jo selve fundamentet for det senere «retts»oppgjør, — eller «cirкус» (iflg. h.r.adv. A. Wiesener) med de mange lov- og rettsjongleringskunster. Vi

(Forts. s. 8).

Påskeopprøret

Det er nå innkommet forslag fra en av våre kjente skulptører til et utenrikspolitisk nasjonalmonument. Foruten at det skal minne om de 45 tapte menn, «Arbeiderpartiets Aksjonsgruppe (AA), skal selve figuren også vise norske politikeres tradisjonsrike utenrikspolitiske kurs.

Etterspill etter raidet mot Svolvær

Overrettssakfører
Brynjulf Viks erstatnings-
sak mot staten

Overrettssakfører Brynjulf VIKS erstatningssak mot staten for de tap og skader han har lidt ved å bli bortført til England under raidet mot Svolvær 4. mars 1941 og ved å bli holdt innesperret til slutten av august 1945 — kommer opp for Hålogaland lagmannsrett i Bodø 9. mai.

Til bruk for saken har det i disse dager vært foretatt bevisopptak i Oslo og Fredrikstad. Følgende er avhørt: Stortingspresident Oscar Torp, oberst Faye, oberst Finn Nagell og generalmajor Birger Ljungberg.

Bevisopptakene var meget interessante og vi skal komme tilbake til denne sak under dens behandling for lagmannsretten.

Viks søksmål er en prinsipp-sak av både nasjonal og internasjonal betydning.

Den dreier seg blant annet om hvorvidt man fra et okkupert land kan bortføre en alminnelig sivil borger som ikke har opptrådt militært mot de bortførende krefter, og kun på grunnlag av et NS-medlemskap fra 10/12 1940 til 4/3 1941 NB uten å yte erstatning for bortførelse og innesperring.

Blant de mange viktige spørsmål som saken kan reise er om den britiske krigsmakt og dens norske medvirkere i London kan sies å ha handlet i berettiget «nødverge» mot en alminnelig norsk sakfører i Svolvær, slik at man har følt sin sikkerhet i den grad truet av Vik at det var nødvendig å bortføre ham — ved hjelp av en svær kombinert militær operasjon?

Denne saks utfall vil følges med oppmerksomhet over hele verden, da den gjelder alminnelige menneskers rettssikkerhet, nå og for fremtiden.

Grunnloven og rettsstaten

Av Knut Sollid

Nesten inntil kjedsommelighet har vi «landssvikere» nå i snart 13 år skrevet og talt om at Norge i 1945 opphørte å være en skikkelig rettsstat. Professor Skeie var tidlig frampå og ga oss rett i vår oppfatning og etterhvert ble det flere og flere som forsto hvor det bar hen og turde ta offentlig til motmæle. Bevis ble dynget på bevis og sist fikk vi de svenske rettslæres utredning.

Men ennå mangler det meget på at sannheten er gått opp for alle. Bladet Farmand har vært en av de seigeste til å forsvare rettstilstanden her i landet når det gjelder «landssvikoppjøret». Men også der er det nå nye signaler. I nr. 12 av bladet er det nemlig en bemerkelsesverdig redaksjonsartikkel, som tyder på at det også begynner å klare opp på det hold. Under overskriften **Stat, rett og individ** skrives bl. a. følgende:

«Mange nordmenn har fått føle på kroppen — og pengepungen — disse nye forhold (at det ikke er rettssikkerhet i landet), men det store flertall synes ennå ikke å fatte i hvilken grad vårt land er glidd bort fra å være en rettsstat. Dersom rettssikkerheten skal kunne gjenreises, må man gjenreise respekten for de rettslige absolutter som er nedlagt i vår grunnlov. Grunnloven betraktes mere og

Slåes det fast at det som er foretatt mot Vik ikke er erstatningsforpliktende, har man her i landet intet man skal si mot de Stalinske metoder.

O.r.sakfører Vik, Svolvær trenger etter min oppfatning støtte og hjelp av alle rettenkende mennesker i dette land, som vil se fremover og tenke på sin egen mulige skjebne.

mere som et frynset historisk dokument. Det ville skape klare linjer om vi fikk vite om Grunnloven skal respekteres eller ikke. Vi gjør oss ingen illusjoner om at kampen for Grunnloven vil bli vunnet. I denne kamp har nemlig Grunnlovens beskytter — **Høyesterett allerede sviktet.**

Etter å ha pekt på at den amerikanske Høyesterett uavkortet har hevdet negrenes rettigheter, skriver redaktøren tilslutt følgende:

«Rettslig sett finnes det en god del negre i Norge i dag. Men de har ingen grunnlov å støtte seg til, fordi de ikke har noen Høyesterett som vil håndheve den.

Når selv Farmand kan skrive slik, må vi ha grunn til å tro at det er Forbundets og andres opplysningsvirksomhet som har virket. Det er dessverre mange «landssvikere» som ikke vil støtte dette opplysningsarbeide fordi de anser det nytteløst. De burde tenke på hvordan det var i 1945. Dengang skulle vi utrykkes fullstendig. Denne plan måtte oppgis og etterhvert har makthaverne måttet innføre atskillige lempninger som er kommet alle tilgode, også dem som ikke støtter opp om Forbundets og andres arbeide for revisjon av rettsoppjøret. Det er ikke alle som føler seg skikket til å delta personlig, men det er andre måter å støtte på, bl. a. trenges det penger.

Hvis alle hadde tatt imot uten å kny, ville vi selvsagt ikke fått lempninger av noen art. Makthaverne måtte naturligvis da fått den oppfatningen at «landssvikerne» følte seg rettferdig straffet!

Farmand mener at kampen for Grunnloven er håpløs. Det ser også temmelig mørkt ut. Men vi kan ikke gi opp troen på dette. For det ville si det samme som å gi opp troen på at det norske folk er «liv laga».

A. L.

Knut Sollid.

Et tilsvarende til Anders Lange

I Folk og Land for 1. mars i år, nr. 8 for 1958, skriver De blant annet: «Vi holdt med England, dere holdt med Tyskland». Mennesker, som uten videre eller av utenforliggende grunner slutter seg til et eller annet, altså holder med noen, kan lett opphisses og blir ofte utnyttet av beregnere og agitatorer. Den flokk jeg tilhører har aldri «holdt med» noen. Således heller ikke med England eller Tyskland.

Vi var i sin tid nødt til å undersøke to små spørsmål. Det ene er: Hvorfor rykket tyskerne den 9. april 1940 inn i Norge? Hadde de rett til å gjøre det? Etter å ha fått rede på, at de kom for å forsvare seg mot England og Frankrike og hadde rett til å komme, tok vi konsekvensene, blant annet den, at nordmennene ikke hadde rett til å sabotere eller snikmyrde dem. Men altså ikke den alene. I virkeligheten var enhver real motstand mot tyskernes okkupasjon av Norge rettsstridig. Det er ydmykende for oss, men sant. Den «borgerkrig» De skriver om, har vi ikke noe kjennskap til.

Også to andre spørsmål, nemlig om hva der ville være det beste for den hvite rase, og om hva det ville være det beste for menneskeheten, en tysk seier eller et tysk nederlag, fant vi å måtte undersø-

ke, om de enn i det foreliggende tilfelle for oss kom i annen rekke. Også personer, som ikke interesserer seg for de to første spørsmål, vil i tiden løp etterhånden sterkere få føle svarene på de to siste.

Hrr. Anders Lange: De tror vel ikke, at vi kan se bort fra noe av dette? De tror vel heller ikke, at vi kan glemme, hva dere og andre nå i mange år har traktet oss med? Tror De, at våre barn eller etterfølgere kan gjøre det? Forstår De, at det også er av betydning å vite, hvorfor de nåværende makthavere etter å være vendt tilbake fra utlandet har kalt oss landssvikere og behandlet oss som forbrytere? Tviler De på, at vi har undersøkt grunnen? Tviler De på, at vi kjenner den?

Først når tilstrekkelig mange mennesker har sett sannheten i øynene, er det mulighet for en tilfredsstillende ordning av denne stygge affære. For tiden er det altså især opplysning som trengs.

For saken er det klart nok helt uten betydning, hva De eller jeg heter. Da De har optrådt under navn, og jeg ikke har kunnet imøtegå Dem uten å gjenta det, tilføyes mitt.

Jeg hilser og ønsker Dem alt mulig godt.

Christian Bekker.

Nasjonal Samlings Historie

Norsk NS-historie kommer til å bli skrevet før eller senere. Men hvorfor ikke gå igang straks med å samle og tilrettelegge stoffet mens det er noen igjen av de menn og kvinner som fra første stund har båret tidens byrde og kamp. Det tynnes i rekkene blant dem, disse idealister som med tankens klarhet var med og stiftet NS i Norge.

Det skulle være av største betydning å gå i gang med å få opplysninger av dem og om dem før de «går fra bordet».

Det er derfor er godt forslag H. Grønhaug kommer med i Folk og Land om at de som er rammet av det såkalte «rettsoppgjør», og andre rammelser fra før, under og allermost etter okkupasjonen skriver ned sine opplevelser, og sender papirene inn til Forbundet.

Men til slik arkivering trengs det plass i ildfaste skap, og de koster penger. Den eller de som skal arbeide med arkiveringen må ha sin lønn. En lever ikke av gratisarbeid i våre dager. Derfor må Forbundet få midler til å

arbeide med sakene. Det er det første som kreves.

En masse stoff vil det bli til et større historisk verk på flere bind som en gang vil komme ut. Det vil bli noe å rote i for en aspirant til en mere eller mindre tendensiøs doktorgrad.

Slike doktorgrader vil ikke bli noen allemannseie, og vi som nå lever er lite tjent med at det skrives pent om oss om noen hundrede år. Enda det er jo saktens bra å få et godt ettermæle. Men for at ettermæle skal bli sant må vi som nå lever arbeide for det.

Tanken med denne artikkelen er en oppmuntring til å få i gang et arbeid om å skrive en populær fremstilling av NS's virksomhet og innslag i norsk samfunnsliv. Med andre ord få utgitt en populær ett-binds historie, en håndbok, lærebok, folkebok som den bør kalles. En bok som må nå ut til alt folket, og særlig til ungdommen, allermost til skoleungdommen. For å få ut en slik bok snarest mulig bør flere personer, menn og kvinner, gå i gang med å skrive hver sin artikkel. Det må naturligvis være

«Index»

Den katolske kirke har den skikk å sette bøker, som antas å tjene til å underminere og ødelegge individenes moral og religion på en liste over litteratur forbudt for kirkens tilhengere. Derav uttrykket at «en bok er satt på index».

Overfor denne angivelige undertrykkelse av det frie ord protesterer man selvfølgelig her i landet overfor all verden men går allikevel med på ferden.

Det har under rettsoppgjøret praktisk talt ikke vært mulig for dets motstandere å få sitt syn fram i dagspressen. Det har endog hendt at typografer har forsøkt å hindre, at noe de ikke likte, fikk se dagens lys.

Det offentlige har som kjent med straffeloven i hånd forsøkt seg i samme lei, riktignok med et meget slett resultat.

Kommer der allikevel ut bøker — og det kan jo ikke hindres — blir det merkelig fort stille om dem, hvis de idetthetatt blir anmeldt, mer og mindre tvetydig og endog med den profesjonelle litteraturanmelders juridiske syn på innholdet, selvom han aldri har lest en linje om straffere og jus. Det er jo litt rart.

Slike bøker blir ikke fremlagt i bokhandlernes vinduer. Det er åpenbart at de ikke ønskes utbredt. De blir ad de kanaler hvor litteraturen ellers vanligvis utbres systematisk tiet ihjel.

Nå sist er det generaladmiral Boehms bok om Norge mellom England og Tyskland, som man helst ikke ser lest, ti den er god å få forstand av og vekker atskillige tanker om den virkelige grunn til at Norge kom inn i den annen verdenskrig. Prøv å få den hos Deres bokhandler, den ligger neppe på disken. De vil gjøre den erfaring, som her er fremholdt. Men gi Dem ikke, bestill boken og la den gå på omgang blant Deres bekjente.

Olaf Holm.

personer som har kjennskap og kunnskaper nok om sitt spesielle emne. Må kunne skrive nøkternt, sant, spennende, og med godt humør. Jeg setter opp noen foreløpige punkter:

- 1) På første årsmøte i Forbundet bør det oppnevnes en komite som kan ta hånd om planleggelsen og utgivelsen av boka.
- 2) Medlemmer av komiteen finner fram til personer som kan skrive om det oppgitte spesielle stoff.
- 3) Det samles inn penger til utgivelse av boka.
- 4) Det kunngjøres forhånds-tinging av boka.
- 5) Det finnes fram til interesserte personer i alle lan-

Olga Bjoner:

Gjør det idag!

Det er vel neppe noen av dem som er rammet av rettsoppgjøret som ikke er klar over at dette oppgjør ikke har det ringeste med rett og rettferd å gjøre og mange andre får også etterhvert øynene opp for det samme. Det er delvis en politisk forfølgelse, delvis en avledningsmanøver for å trekke oppmerksomheten bort fra de virkelig skyldige, fra de faktiske forhold. Og ingen kan vel bebreide oss at vi vil renvaske oss for de urettferdige beskyldningene og for det landssvikstemplet som urettmessig er satt på oss. Alle hederlig mennesker burde forstå at vi kjemper for den sosiale oppreisning vi har krav på.

Men det er ikke nok å være klar over uretten, det er ikke nok å ønske oppreisning, vi må ville den også, vi må arbeide for den. Og dette kan bare skje gjennom Forbundet for Sosial Oppreisning.

Inntil nylig har arbeidet vært lagt an på å klare oppsaken, legge papirene på bordet og bevise at rettsoppgjøret er en uhyrlighet. Særlig etter at svenskeutredningen kom, mente en at saken var så opplagt at styremaktene måtte bøye seg for kjennsgjerningene og gi oppreisningen. Men nei, de valgte den utvei å ignorere det hele, late som om det ikke eksisterte. Derfor har en nå måttet slå inn på andre baner. Før mente en at saken ville seire ved sin egen tyngde, nå må den vinne fram ved organisasjonens styrke.

En er med andre ord gått over fra oppklaringslinjen til innsatslinjen. Derfor må det en sterk organisasjon til. Og den saken er i god gjenge. Det ene fylke etter det andre bringer organisasjonen i orden, de forskjellige utvalg arbeider for fullt, alt lover bra.

Men det er en ting som ikke er bra, og det er finansene. Penger må det til. Riktignok driver Forbundet billigst mulig, alle arbeider uten

dets kommuner som kan ta seg av salget av boka. På den inn i folkeboksamlingene, og inn i flest mulig heimer.

— lærer —

vederlag unntatt et lite fast kontorpersonale. Men det er så meget en trenger penger til også utenom dette med kontorhold o. l. Det er trykking, det er utgifter til det nødvendige materiell og meget annet. Men det verste er, at det er saker som ikke kan gjennomføres av mangel på penger.

Derfor vil jeg appellere til medlemmene og alle andre som ønsker at retten atter skal holde sitt inntog i landet vårt at de gir hva de evner. Først og fremst må en huske på kontingenten til Forbundet og abonnementet på Folk og Land. Uten en god avis kommer vi vanskelig noen vei. Og så er det direkte bidrag fra dem som evner det. Jeg vil minne om at den som binder seg til å betale et visst beløp årlig i fem år — minstebeløp hundre kroner — blir livstidsmedlem. Hver krone teller, små og store bidrag er kjærkomne.

Det er jo til syvende og sist seg selv en arbeider for Skamflekken skal bort, våre navn skal renses. Blir finansene bedre, går arbeidet lettere, innsatsen blir sterkere, slagkraften tilsvarende større, målet nærmere.

Men vent ikke til i morgen med å gi, vent ikke til uken eller neste morgen. Gjør det idag!

Olga Bjoner.

Dødsfall

Idet bladet går i trykken innløper den triste melding at vår gamle gode kampfelle gjennom 25 år, fabrikkveier Einar Grill Fasting, Hamar er avgått ved døden. Vi snakket med ham i telefonen bare for noen dager siden, og da var han like full av glød og kamplyst som alltid. Desto smerteligere er budskapet. Vi har alle tapt en varm forkjemper og en god venn og kamerat i Einar Grill Fasting. Det tynnes i rekkene, men tanken på våre døde, må spor oss til ny innsats for å verne også d e r e s minne.

Vi henviser til

annonsen idag fra husvill frontkjemper med små barn.

Kan noen hjelpe her?

Kamp mot forsvarsløse

Vi er ikke helt klar over hva som var hensikten med å sette igang den makabre rettergang mot den syke og utilregnelige Thorvald Thronsen. Det var på forhånd så klinkende klart for alle at det anstendigvis ikke gikk an å føre en sak mot den ulykkelige tiltalte, at selveste riksadvokaten, som såvisst ingen skal beskyldes for å ha fart med silkehansker mot oss, måtte melde pass og innstille på henleggelse.

Så var det altså at selveste regjeringen grep inn og forlangte saken fremmet stikk i strid med alle sakkyndige uttalelser.

Den presse som ellers gråter bitre tårer over gamle iherdige underslagere som blir innsatt til soning, hadde ingen tårer tilovers da det gjaldt en mann som ikke var istand til å få fram et fornuftig ord og som åpenbart for alle også ikke sakkyndige, var langt hinsides godt og vondt. Isteden felte den noen forsinkede tårer over den van der Lubbe, som ble ført for retten i forbindelse med riksdagsbrannen i Berlin for 25 år siden, skjønt han etter sigende ikke var tilregnelig. Og så gikk Oslopressen igang med blitzlyskanonader og lange beskrivelser av «hirdsjefen» og tiltalen mot ham. Etter denne usømmelige offentlige fremvisning av det syke og knekkede offer, måtte retten naturligvis følge de sakkyndige og avlyse saken.

Og så må det da være oss tillatt å spørre: Hva var hensikten med denne usmakelige gjenoppliving av rettsløsheten for 10—12 år siden? For vi har en stygg mistanke om at det ikke bare ligger tåpelighet og unødig brutalitet bakom det som her skjedde.

Det er jo ingen hemmelighet for noen at hele grunnlaget for etterkrigsoppgjøret nå er så uthulet og råttent at virkelig anstendige jurister kvier seg for å røre ved det med en ildtang. Det overlater de til dem som allerede har kompromitert seg eller som er direkte nødt til det for å avansere. Det er nå dynget opp opplysninger på opplysninger, uttalelser fra utenlandske rettslærde, dokumenter og utkomne memoarer fra forgrunnsfigurene i det store spill om Norges og verdens skjebne. Alt viser at grunnlaget for hele etterkrigsoppgjøret var så falskt som det kunne bli, og de nøytrale utenlandske rettslærde bruker de sterkeste ord om denne brutale politiske rettsforfølgelse.

Situasjonen er da også blitt den eiendommelige, at det ikke er de dømt «forbrytere» som kryper i skjul og vil kaste glemselens slør over det passerte, men tvertimot myndighetene, som ikke vil ha rotet mere opp i sakene. Stortinget av slo således å medvirke til at det etterkrigsoppgjør som det er reist en slik hardhendt kritikk mot, ble upartisk undersøkt av de svenske rettslærde, som var gode nok sakkyndige den gang Londonregjeringen hadde bruk for dem. Vi har fått dekretert at det skal være «ro omkring rettsoppgjøret».

Vi på vår side vil naturligvis gjerne ha prøvet det materiale som møysommelig er skaffet tilveie, men det blir vi hindret i på grunn av disse snedige manøvrer. Vi ville med glede se en prøvesak fremmet for en rett med anstendige, objektive, uavhengige og helst ukompromiterte dommere, på basis av de nye opplysninger som er fremkommet. Det er også straffedømte NS-folk som gjerne stiller seg til disposisjon og er villig til å ta påkjenningen med en slik ny rettergang, hvis det skulle bli gitt dem adgang til en slik gjenopptakelsessak.

Alt dette vet myndighetene. Det kan derfor ikke undre noen at vi har en sterk mistanke om at saken mot Thronsen faktisk ble truffet igjennom for å kaste offentlighe-

Dagbladets forhold under okkupasjonen

Dagbladets hysteriske utpensling av «Frihetens» angrep på regjeringen i anledning av at det i ett eller annet departement finnes en Arvid Vassbotten, tvinger oss til i et kommende nummer å komme nærmere inn på bladets eget forhold under okkupasjonen. I likhet med de indiske fakirer har vi meget i våre ermer!

Vi har allerede i «8. Mai» uimotsagt opplyst at da C. J. Hambro privat i sin tid ble spurt hvorfor det ikke var blitt reist såkalt landssviksak mot Dagbladtrykkeriets forhold under okkupasjonen — skal han ha svart:

— Det kan da ikke bli kloakk av alt sammen!

Dagbladets undergraving nå består i at bladet søker blant annet å motvirke samarbeid av byggende norske krefter i en meget farlig tid. Nå da det er for sent å velge det riktige standpunkt: Den vepnede nøytralitet.

Bladet vil gjerne i sin hundekunst demonstrere sin samvirkning med norske kunstnere gjennom en intens kurlise. Men vet ikke bladet hvordan det anskues på det norske parnass?

Jeg leser Dagbladet hver dag, fordi journalistisk akrobatikk er morsom lesning, men intet mer! Man kan ikke oppleve det gløvedige og avdøde parti med slikt, selv ikke med redaktør Beinsets underholdende krampetrekninger på naustloftet.

Kommer den mere fornemme redaktør Gunnar Larsen ikke nok til orde i sitt eget blad?

Skal bladet bare beherskes av angstbiteri fra okkupasjonen?

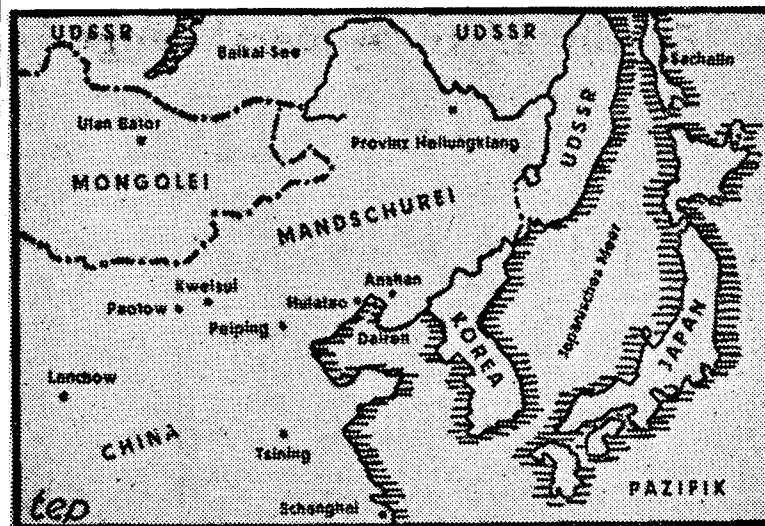
A. L.

ten blå i øynene. For i den saken risikerte en såvisst ikke å møte nye ubehagelige opplysninger om pinlige emner. Den kunne settes iscene helt trygt. Og så kunne en da stå fast for alt folket, som kanskje er noe rystet i troen på rettferdigheten og fortrefeligheten i det som er gjort, at det ikke foreligger noe nytt siden massedomsfellelsene for 10—12 år siden.

Jo, det gjør det! Og vi protesterer mot at det lite lystelige skuespill med den syke og utilregnelige Thronsen skal gjelde som noen prøve på det rettssvikerne nå måtte stå overfor i en sak mot en forsvarsdyktig tiltalt.

Det ville være mere anstøn-

Mansjuriet lokker og truer

Dr. A. Jungle skriver i Deutsche Soldaten-Zeitung:

Japan lærer i år for første gang siden krigens slutt også på det militære område de vanskeligheter å kjenne som stammer fra en suveren stats rettigheter og plikter. De amerikanske landtroppers borttransport til Okinawa og Korea etterlater i den nåværende situasjon riktignok ikke et fullstendig vakuum, men øyriket kan ikke komme bort fra å stille opp en landstridsmakt hvis det på lang sikt vil sikre sin strategiske stilling.

Denne oppgave kan Japan i dag mindre enn noen gang unndra seg etter at keiser Meijis testamente fra 1912 ikke er blitt oppfylt. Man kunne bebreide USA at det har hindret Japan i det, men den truende vekst av Japans land- og fremfor alt sjøstridskrefter i 30-årene tvang faktisk USA til å gripe inn da det dreiet seg om Mansjuriet.

Keiser Meijis siste vilje på den annen side gjorde det til en patriotisk plikt for øyrikets sønner å erobre Mansjuriet hvis Japan ville bestå mellom de voksende makter i Kina og Russland. Det veldige område som utgjorde de «tre nordøstlige provinser» i Kina ble — selvom det bare var forbigående — japansk og opplevet i løpet av denne tid en forvandling til et industrielt, transportmessig og jordbruksmessig ytedyktig fastlandsområde for Japan. I dag suger igjen det røde Kina sin kraft fra Mansjuriet. Meijis profetiske ord oppfylles nå for Mao Tse-tung. Det nye økonomiske sentrum i brennpunktet mellom Sovjetunionens østasiatiske industriområde, den mongolske folke-republikk, Japan, Korea og det kinesiske hovedland lokker og truer samtidig enhver. Etter at det gule kjemperike etter erobringen av Mansjuriet, «Østasias Preussen» er

dig om myndighetene medvirket til at en virkelig prøvesak kunne bli tatt opp igjen istedenfor å drive et ubarmhjertig narrespill med syke og forsvarsløse mennesker.

rådd helt inn på livet av Japan, består det nå en latent fare for en japansk «onvendelse», idet lande i lengden ikke kan unnvære dette av det seive skapte potensial, dets råstoffer og dets jordbruksprodukter. Den kommunistiske kjempeblokk håper da også tillitsfullt på under «den fredelige sameksistens» banner å kunne trekke Japan inn under sitt innflytelsesområde.

Mansjuriets betydning i den årtier lange kamp mellom de tre asiatiske stormakter Kina, Sovjetunionen og Japan, vil en forstå av noen tall. Det omstridte område omfatter i dag 885 763 kvadratkilometer (tilligere 1 245 millioner kvadratkilometer) med en befolkning på 47 millioner mennesker. I 1910 bodde i Mansjuriet bare 14 millioner, 40 prosent av det samlede rødkinesiske jernbanelinnett ligger der, 75 prosent av den elektriske energi blir dekket fra de rike vannkraftreservoarer i dette land, 70 prosent av den kinesiske tungindustri og 90 prosent av stålproduksjonen konsentreres seg i Nordøst-Kina. Ved siden av jernbanene, tjener tallrike veier, flyplasser og skipsfartslinjer massegodstransporten til utlandet.

Skjønt de nasjonalkinesiske stridskrefter i Mandsjukuo først endelig ble beseiret i 1948, hadde det Røde Kina to år senere befestet sin stilling der slik at det kunne intervenere i Korea. Mansjuriet tjente allerede som militær basis. I 1949 ble fra det mandjuriske jordbruk igjen utskipet 854 000 tonn korn. I 1950 var de steget til 2,6 millioner tonn. Mens disse produkter vesentlig gikk til Sentral-Kina eksporterte de nye provinser i 1956 alene 640 000 tonn sojabønner til Sovjetunionen, Polen og andre land. I dag tjener utførselen av landbruksprodukter fra dette område i betydelig utstrekning til å betale industriell import, landbruksmaskiner og jernbanemateriell. Den industrielle kapasitet er like stor som Ja-

Forts. s. 7.

Nyttig og sann opplysning i Narviksavis

Norges unøytrale holdning kostet
280 marinesoldater livet

I «Ofotens Tidende», Høyre-avisen i Narvik finner vi nedenstående interessante fremstilling av det som hendte på Narviks havn 9. april 1940. Det må være noe av en ny vind som blåser over Norge siden en politisk avis virkelig våger å gi plass for slike kjetteriske meninger og bryte parolen med «ro omkring rettsoppgjøret». Og her er artikkelen, som har titelen «For 18 år siden»:

Det er ganske naturlig at «Fremover» i går 9/4, omtaler de tragiske hendelser i Narvik for 18 år siden, nemlig 9. april 1940. Andre aviser omtaler også 9. april 1940. Felles for dem alle er at de har vanskelig for å være objektive i sine beretninger. De legger skjul på vesentlige ting for at ikke daværende makthaver skal såres. Det gjelder fremfor alt at kjensgjerningene kan fordreies. Derfor må også usannheter tas med.

Jeg synes «Fr.» burde fortalt at den 8. april, så sent som kl. 19—20-tiden, lå panserskipene «Norge» og «Eidsvold» akterfortøyet i Narvikbukten omtrent der hvor senere er bygget slaktehus.

Når disse panserskipene lå så rolige ennå på den tid, da alarmerende beretninger og rykter verserte som best, kan forklaringen kun være at de stolte på at engelske krigsskip i verste fall var de eneste som kunne trenge inn Ofotfjorden, og i så fall var det ikke nødvendig at panserskipene beveget seg i romt farvann, fordi den norske påberopte nøytralitet eksisterte ikke i virkelighet vedrørende forholdet England—Tyskland.

Vi vet at utpå natten til 9. april meldte et norsk vaktskip fra ytre Ofotfjorden at fremmede sjøstridskrefter stevnet innover fjorden. Sjefen på et av panserskipene sendte meldingen videre til Marinens overkommando i Tromsø, samtidig som han spurte om panserskipene skulle oppta kamp med de fremmede som kom. Hertil ble svart: Hvis det var tyske krigsskip som kom, skulle det åpnes ild, men ikke hvis det var engelske krigsskip. (Slik var nøytraliteten).

Nå var tilfellet at den nat-ten var været usiktbart fordi det var nordvestlig kuling og snedrev. Det var derfor umulig for panserskipene, som forøvrig da hadde kommet seg ut av sine akterfortøyninger, å avgjøre hvis nasjonalitet de fremmede krigsskip var av, før sjefen på den tyske flåteavdelingen kom ombord i det ene panserskipet og anmodet om overgivelse. Overgivelsesforlangendet ble avslått.

Straks etter at den tyske skipsbåten hadde stukket fra det besøkte panserskip, ble det torpedert og sank momentant på Narvik havn. Det andre panserskipet som etter sigende var kommet litt lenger ut i havneområdet, fikk samme skjebne.

Husker jeg ikke feil omkom i disse korte øyeblikk ca. 280 friske og kjekke norske marinesoldater, uten at de først fikk løsnet skudd mot sin fiende. At det gikk så brått for seg, har de høyeste statsmyndigheter ansvaret for, fordi at nøytraliteten eksisterte ikke i virkeligheten — Panserskipene ville ellers være plassert ytterst i Ofotfjorden og kunne da tatt opp kamp i rom sjø og kunne da hatt en sjanse til at noen kunne vært reddet.

Det er usannhet av «Fr.» å fremstille det slik at alle som var medlemmer av det mangeårige politiske partiet Nasjonal Samling gikk okkupan-tenes ærinder. Jeg våger å påstå at en stor del av dem som var i NS, kan i handling og alle forhold tatt i betraktning, stille seg beredvillig til granskning side om side med hvilkensomhelst av de «gode nordmenn». Personlig vil nok enkelte ta det forbehold at de ikke vil jevnføres med de som rømte til Sverige og som alene vant krigen ved de svenske smørgåsbord.

«Fr.» burde ikke fortie at når det freidig kan servere at medlemmene av Nasjonal Samling var tyskerlakeier, så er det i ly av det velkjente lovverk som eksilregjeringen vedtok i London i desember 1944, som var grunnlovstridig og gas flere års tilbakevirkende kraft. I ly av denne uhyrlighet er det ikke risikabelt å kalle alle NS-medlemmer forredere og landssvikere m. m. Svindelen var så vel gjen-

Algiererne organiserer flukt fra Fremmed- legionen

Vidtforgrenet nett av hjelpere

Den algirske befrielsesfront startet i henhold til et vedtak av revolusjonsrådet i oktober 1956 en tilbakeføringstjeneste for fremmedlegionærer. Denne tilbakeføringstjeneste var til å begynne med stillet overfor store vanskeligheter. På grunn av de harde forholdsregler som legionærene måtte gjennomføre mot algierne etter ordre fra legionskommandørene, var det hos befolkningen oppstått et hat mot legionærene. Det gjalt altså først og fremst å oppdra den algirske befolkning til hjelpearbeide for flyktede legionærer. Dernest måtte det utbygges en vidtforgrenet organisasjon og endelig måtte det innen Fremmedlegionen bekjentgjøres mulighetene for flukt.

Også blant de franske tropper som var forlagt til Marokko i henhold til overenskomst ble det arbeidet og det lykkedes i løpet av kort tid å bevege nesten halvparten av Fremmedlegionens 4 infanteriregiment til å desertere. Den daværende øverstkommanderende for de franske tropper i Marokko, general Cogny, protesterte hos den marokanske regjering, men da dette var resultatløst, trakk franskmennene sine tropper ut av Marokko. Det var faktisk såvidt en klarte å gjennomføre avskjedsparaden i Berguent, fordi det oppsto uorden på grunn av nye deserteringer natten forut.

I Algerie blir legionærene gjennom illegale flyveblader underrettet om at hvis de flykter fra sine avdelinger, så skal de bære sine skytevåpen hengende over skulderen med munningen ned. De skal vinke til den første og beste sivilist med et hvitt lommetørkle og si: «Tahia El Djazahir», eller på norsk «Leve Algerie». Den tiltalte vet da at det ikke dreier seg om en fiende,

nomtenkt at selv læremesteren, Josef Stalin, hadde kanskje ikke drømt om at han skulle få så flinke elever.

At Arbeiderpartiregjeringen ikke vek tilbake for å stille til slike ting, kan man ikke overraskes over. En kjent størrelse innen denne leir lot i sin tid falle ord som «gå tvers gjennom lovene». — Det som er det mest oppsiktsvekkende er at såkalte borgerlige i troskyldig beruselse av fellesprogram og samarbeide lot seg forlede til å være med å strø sand på dette lovverk i det norske Storting. De får nok for ettertiden føle at de har vært medvirkende til å se bort fra grunnloven. De må

Rene ord for pengene

Fanebust kommenterer
erstatningssaken i Larvik

I Sandnes og Jærens Avis sakser vi følgende temperamentsfulle og knusende kommentar til erstatningssaken i Larvik:

Under en erstatningssak i Larvik like før påske ble det klarlagt at et firma som ble tatt under off. administrasjon i 1945, ble forvaltet på en slik måte at firmaets formue på kroner 200 000.— smuldret opp til ingenting.

Statsadvokaten hevdet at statens tilsynsmann intet kunne bebreides for en så slett forvaltning, hvorfor alle anklagene måtte tilbakevises, — især da det ble påstått at den ene av firmaets eiere nærmest var insolvent da krigen kom, hvorfor han neppe kunne rekne med å stå bedre økonomisk etterpå!

— Skal en ha hørt på marken til resonnement? — Var ikke hele den norske bondestand forgjeldet i 1940, men nærepå gjeldfri med mange penger i kommodeskuffa i 1945? — Og var ikke det samme tilfelle med de fleste kommunene?

— Var det ikke administrasjonsrådet — og dermed Høyesterett — som lanserte samarbeidslinjen i 1940 med den meget alsidige sorenskriver Harbek i spissen, han som følte seg særs skikket til dommer etter frigjøringen — til tross for hans kavering for å la våre norske militære styrker gå sammen med tyskerne

men om en venn og påtar seg å underrette den algirske nasjonale befrielsesfront. Avhengig av stedet foretas borttransporten av flyktede legionærer over Libya, Tunis eller Marokko. Legionærene blir bragt til deres respektive konsulat og blir underholdt av befrielsesfronten til de kan avleveres i konsulatene.

Prinsipielt blir ingen tidligere legionærer opptatt i den algirske befrielsesarme og alle pressereldinger i motsatt retning er fritt oppspinn. En unntakelse danner bare noen frivillige som er beskjeftiget i tilbakeføringstjenesten.

Hovedsentralen for tilbakeføringstjenesten for legionære befinner seg i Tetuan under ledelse av Si Mustafas.

må være forberedt på at har de først vært med på å danne presedens for slike ting, har de ikke meget de skulle ha sagt ved senere — og liknende — anledninger.

10/4—58.

i Nord-Norge for å demme opp mot russen?

— Fikk ikke en direktør St. Olavs orden fordi hans firma hadde hevet tyske sjekker på ialt 32 millioner kroner i Norges Bank i okkupasjonsårene?

— Øket ikke høyesterettsjustitiarius Pål Berg sitt løn ved at han fra sine sagbruk i egne skoger leverte flylemmer for millioner kroner til fienden?

— Fikk ikke en jurist i Bergen en kvart million kroner i salær for en eneste handel til tyskerne, hvoretter han viste seg å være kvalifisert til høyesterettsdommer etter frigjøringen?

— Bedrev ikke den senere riksadvokat Sven Arntzen konsulentvirksomhet for profitørene det herrens år da Gun. & K. Karlsen delte seg opp og Brødrene Sverre startet Norske Bygg? — Var det kanhende på grunn av svekket økonomi under okkupasjonen at den samme Sven Arntzen under okkupasjonen bygget seg hytte «på svart» i Rauland i Telemark?

— Hva er det så Påtalemyndighetens mann gauler etter, — at ingen «god nordmann» måtte bedre sin økonomi under okkupasjonen!

Det fantes enkelte idealister både innenfor og utenfor NS som med flid holdt seg klar alle fortjenester, — men de var i mindretall, og hvor skuffede er de ikke blitt etter at de mest næringsvetuge fra den tiden har tatt hele kransekaka etter frigjøringen også.

T. F.

*

Da de beskyldninger som her er fremsatt i høy grad er av offentlig interesse, fordi det dreier seg om personer som har spilt en fremtredende rolle i etterkrigsoppgjøret, venter vi at de blir dementert overbevisende og omgående enten i Sandnes og Jærens Avis eller i vårt blad hvis de ikke skulle medføre riktighet. Ikke minst for dem som beskyldningene er rettet mot må det være av avgjørende betydning at disse ting blir luftet offentlig. Medfører beskyldningene ikke riktighet, har herrene krav på å bli renvasket offentlig. I motsatt fall kan vi bare påny beklage moralen hos de menn som gikk i spissen i etterkrigsoppgjøret.

Vår bønn:

Skriv kort og adresser brevene til redaksjonen, ikke til redaktørene privat.

Hold ro i barnekammeret!

Av H. Franklin Knudsen

Verden opplevet statsminister Einar Gerhardsen på NATOS propagandamøte i fjor høst. Norge hadde atter fått en stemme, etter at den fra Grorud var blitt taus. Hva var det Gerhardsen ville? Jo han sa fra, at vi ikke ville ha rakettvåpen, selv om vi ble tilbudt slike. Saken var dog ikke aktuell, da U.S.A. ikke kan levere oss slike våpen, før muligens om 12—18 mndr. Toppmøtet overlevet sensasjonen Gerhardsen. Norge tiltrådte en ordning, som gikk ut på, at det fikk bli en frivillig sak for det enkelte NATO-land å bestemme hvorvidt dette ønsker atomvåpen.

Dette gjaldt selvsagt også Norge, om vi skulle komme på andre tanker. For eksempel få en annen regjering eller et Storting, som mente noe annet.

Nå dukker saken atter opp her hjemme. Men det er ikke Norge som har ombestemt seg. Det er Vest-Tyskland som har truffet sitt valg. Så kom protesten. Over halvparten av regjeringens leietropper i Stortinget sluttet seg til. Nei Tyskland skal ikke få lov til å bestemme for seg selv. Det er bare vi som har rett til det. Disse ting er sinnssvake og i stil med stenkastningen på Førnebo. Forskjellen er bare den, at nå er det Norges regjering, som i virkeligheten, og derfor også i utlandets øyne, er angrepsmålet. Det er vel neppe noen av de protesterende Stortingsmenn som tror at stormaktene i Vest tar hensyn til deres resolusjonsmakeri. Da er de ved Gud mer tomset enn vanlige folk. Det er tydelig på tonen fra Gerhardsen og Lange, at man i Tinget nå blir for brysomme.

DISKONTOEN NED I USA

Styret for de amerikanske statsbanker har satt diskontoen ned med en halv prosent fra 2 1/4 til 1 3/4 pst. Det er den laveste diskonto i De forente Stater siden august 1955. Våre hjemlige tilhengere av lav rente har som bekjent måttet gå den motsatte vei.

Var det da ikke bedre for protestantene å gå til bunns i saker og ting. Nemlig grunnlovgivningen for at vi er medlem av NATO. Det ble anført, at Norges tilslutning var bygget på vår erfaring fra 9. april 1940. Nemlig at det ikke nyttet for en liten nasjon å beskytte sin nøytralitet. Derfor brøt Norge med det prinsipp vi offisielt, fra 1905, gikk inn for.

Vår tilslutning til NATO er bygget på en historisk LØGN. 9. april og den erfaring vi fikk, var den motsatte av det man anfører. Alle som vil vite, vet NA, at hvis Norge hadde mobilisert de ynkelige rester av et forsvar vi kunne stille, så var ingen kommet hit. Selv 2 dårlig utrustede divisjoner hadde vært nok, hvis de hadde vært på plass. At de ikke det var skyldes høyforrederi, da idioti og bevisløshet i gjerningsøyeblikket (innrømmet av Koht, med andre ord, i hans egen bok) ikke omfattet vår Generalstab. Der ble forlangt mobilisering, men denne ble nektet den. Hvem nektet hvem? Var det ikke grunn til en hårfin granskning av disse forhold, og derved få frem navnene på de folk, som satte seg mot mobiliseringen og derved la landet åpent for fienden. Hvem anmodet om at der ikke skulle legges mæner i Oslofjorden og at der ikke skulle skytes på engelske krigsskip? Hvem fattet avtale om, at vi skulle gå inn på Englands side uansett hvem som bragte oss inn i krigen? Hvem lovet England dette? Hvem lovet England støttepunkter på den syd-norske kyst i en kommende krig. — Hvorfor tillot den norske regjering, at dette løfte, som STORTINGET aldri har gitt, ble holdt. Var det noen her i landet som hadde en annen oppfatning av Norges frihet og selvstendighet enn ungene i et 17. mai-tog?

Vi skriver og skriver i Folk og Land om disse ting. Det er visst ikke noen ved makten, som ønsker klarhet over det

Forts. s. 7.

Etterlysing

Hvor er kameratene som aktivt kjempet i historiens første europeiske hær?

Hvor er den mann som delte sin siste tobakk med meg i en sammenskutt skyttergrav?

Hvor er alle de soldater som hadde hjertet på rette sted? Hvor er han som var hos i den siste stund?

Hvor er han som forbant en blødende gjennomskutt arm?

Hvor er kameratene fra de forferdelige tilbaketogsdager?

Hvor er den ene som slepte på pakningen som kameraet ikke greide?

Hvor er alle de som ofret uten tanke på lønn?

Er de ikke kommet hjem?

Hvor er de?

F. Brun Knudsen.

Er det noe i veien også med utenriktjenesten?

Dagbladet tar opp lei historie fra Venezuela

Vi leser i Dagbladet for 26. mars på første side «Norske sjøgutter torturert av politiet i Venezuela». Guttene satt fengslet i fem måneder uten dom eller begrunnelse, forteller Dagbladet.

Man skulle tro at det dreiet seg om NS-medlemmer i Norge. Den ulovlige fengsling strakte seg jo for disses vedkommende langt over fem måneder. Men da kom Dagbladet ikke i harnisk.

Men det er noe godt ved Dagbladet: Av og til tar bladet opp en velferdssak, som Aftenposten og Arbeiderbladet ikke tør røre. Derfor: Ingen dag uten Dagbladet. Til bladet må peppe opp sin tvilsomme linje med enkelte gode saker. Som for eksempel at

Konrad Sundlo:

Albania bygges ut til sovjetisk støttepunkt

Øya Saseno et russisk Gibraltar

Den tyske generalmarsjall Kesselring, flygenerall og i krigens siste tid øverstkommanderende i Italia, skriver i sine erindringer om krigen i Middelhavet:

«At man lot Malta i fred var rett og slett en feil mot begrepet Middelhavskrig og fra denne feil utviklet seg ut gjennom årene tilbakeslagene i Middelhavet og Nord-Afrika. — Afrikakrigens skjebne og — jeg sier det med all tydelighet — verdenskrigens skjebne ble avgjort av det intakte Malta».

Slik ser den tyske generalfeltmarsjall på betydningen av Middelhavet hvis sterkeste britiske støttepunkter er Gibraltar i vest, Malta i midten og Rhodos i øst. Som støttepunkt kan også tas med Kypros hvor britene klorer seg fast tross rasende motstand fra den greske befolkning. — De britiske garnisoner i Gibraltar og på Kypros er en blodig fornærmelse mot Spania og Hellas, men England sier at det får ikke hjelpe. Middelhavet er for viktig til

at vi kan la det slippe ut av hendene på oss.

Middelhavet er forlenget trukket inn i Sovjets militærstrategi og derfor er det i det østlige Middelhav vokset fram noe som kan kalles Sovjets Gibraltar: Den albanske øy Saseno.

Nå er Albania ikke nabo til Sovjet. Der ligger mange stater imellom og derfor måtte Sovjet gå igang med litt forarbeide for å sikre forbindelsen mellom Moskva og Saseno. Derfor sørget da høsten 1956 asiatiske divisjoner for at ungarerne var pene gutter og ikke løp over til de imperialistiske kapitalister Romania og Bulgaria ble fylt med sovjetiske tropper og kjekke Tito fant ved nærmere ettertanke ut at han i virkeligheten var enig med Moskva.

På denne måte fikk det lille Albania ryggen dekket og nå kunne det militære arbeide ta fatt med full kraft på øya Saseno som ligger ved det trange Otranto-strede mellom Italias «hæl» og Albania. Avstanden over stredet er bare 60 km. Øya er en 8 kvadratkilometer stor klippeøy, 300 m. høy og med bratte stup mot sjøen. Der er nå sprengt inn i den tuneller og kasematter med plass for flere tusen mann og forpleining og utstyr for måneder.

(Forts. s. 7).

Tidene forandrer seg

I 1942 sa general MacArthur: «Sivilisasjonens håp hviler på den tapre russiske armés verdige skuldre». I 1943 skrev New York Times redaksjonelt: «Vi kan gjøre forretninger med Stalin! Og disse forretningene vil tjene til beste for våre politiske forbindelser med russerne». Det samme året siterte bladet en uttalelse av kaptein Eddie Rickenbacker: «Russland vil sannsynligvis komme ut av krigen som verdens største demokrati».

En norsk-amerikansk røst om Quisling

Professor Lyder L. Unstad i Nordisk Tidende

Ikke bare i vårt eget land, men også rundt omkring i verden ellers slår det spindellev av løgn, som de flittige rettsvikedderkopper har spunnet omkring den tyske okkupasjon av Norge og det som førte til den, store revner. Selv Quislings «skyld» godtas ikke lenger stilltiende.

Blant norskamerikanerne i USA har professor Lyder L. Unstad ytet et verdifullt bidrag til opplysningsvirksomheten gjennom sine klare og nøkterne innlegg i bl. a. Nordisk Tidende. Nå er ikke professor Unstad en av «våre». Han er kjent som en meget liberal mann som absolutt ikke kan beskyldes for å ha «nazi-sympatier». Vi gjengir nedenfor i noe forkortet form en av Unstads artikler så våre lesere kan få se, at heller ikke norsk-amerikanerne er ukjent med en mere korrekt vurdering av forholdene i 1940—45 enn den som fremdeles på ledende hold dekretes som god latin her hjemme. Selvom vi naturligvis heller ikke helt ut kan underskrive professor Unstads fremstilling.

Det er vanlig slik: Som årene går forandres litt etter hvert tankegangen om det ytterliggående i hva som blir fortiden. Når folk er oppøst, så gjør endog de fornuftige, av flere forståelige grunner, ting av en ekstrem art. På samme tid blir også historisk interesserte folk opptatt med tanken om å klarlegge, mest mulig, hva som virkelig hendte. Problemet eller myten om Quislings landssvik og kriminelle foretak undergår også stadig mer denne «forvandlingens lov». Selv har jeg vært meget interessert i dette emnet.

Han ble jo dømt til døden og henrettet (mestedelen ifølge provisoriske anordninger laget i London), fordi han skulle ha hjulpet Hitlergjengen i Tyskland med å planlegge den tyske invasjon av Norge og sto ferdig straks med en «regjering» for å hjelpe fienden, o.s.v. (se lagmannsrettens «Domsslutning» i «Straffesak mot Quisling» utgitt av Eidsivatingstings lagstols landsvikavdeling, 1946 sider 363-384). Flertallet i Norges høyesterett fulgte lagmannsrettens premisser og domsavsigelse. Følgelig skulle alt være rett.

I en kronikk i Dagbladet skrev dosent Johan Vogt, m. a.: «Vi vet nå at Quisling ikke hadde noen forhånds-informasjon om den tyske okkupasjon, og også at hans usurpasjon den 9. april ikke var foretatt etter avtale med den tyske krigsledelse. Man kan, som kjent, også gjøre en skjelm urett». Se det, da! Så helt motsatt fra hva retten pointerte og hva propaganda-mestrene Hambro og Tor Myklebost fortalte oss.

Jeg fikk også fra Norge en doktoravhandling. «Striden om Okkupasjonsstyret i Nor-

ge — frem til 25. september 1940» av dr. Magne Skodvin. Dette er en ytterst interessant bok, som alle burde lese — særlig da om striden mellom Quisling og Reichskommissar Terboven og hvordan Quisling (believe it or not) forsøkte å redde mest mulig for Norge. På side 9 sier dr. Skodvin:

«Av dei mange som flokka seg om radioapparata den kvelden (9. april), var det truleg få som hadde tenkt på Quisling i dei hektiske timane etter den tyske landgangen vart kjend. Få hadde vel i det heile samla seg til å tenkja over at det tyske åttaket nok skulle gjennomføres på det politiske planet og. Men då Quisling stod fram slik og utropa seg til regjeringssjef, snaue seks timar etter at de første tyske soldatane hadde marsjert ned over Karl Johan, då var det visst ikkje mange som tvila på at han måtte ha det offisielle Tyskland i ryggen, at Hitler ville leggja Norge under seg militært med våpenmakt, politisk gjennom Vidkun Quisling.

Slik var det likevel ikkje. For den politiske sida av aksjonen mot Norge hadde Tyskland heilt andre planar, greie og faste, så langt dei rakk, og der var det ikkje rom for Quisling. Den politiske nyordninga skulle setjast i verk gjennom den lovlege regjeringa (Nygaardsvolds), og difor måtte straks setjast under tysk press. Men kupet lukkast ikkje, og regjeringa Nygaardsvold kunne handla fritt» (fordi de kom seg fra Oslo tidlig nok).

Videre: . . . «I mellomtida fekk outsideren fritt spell. Quisling, og dei som sto bak han, greip sjansen. Men dermed avdekte dei ein vev av byråkratiske motsetningar og personlege konflikter, ulike

politiske vurderingar og stridande lojalitetar, bak den tyske fasaden. Ved Quislings proklamasjon om kvelden (9. april) braut alt dette ut med full styrke, men tautrekkinga gjekk for seg bak kulissene».

Hele boken er om disse forviklede emner. Men hovedpunktene i dommen mot Quisling faller altså herved bort. Og dette er en meget alvorlig sak i Norge som rettsstat.

I dommen mot Quisling ble det (mot Quislings protest) laget mye ut av et møte, som han skulle ha hatt med en tysk offiser i København. var da i København for å diskutere om partimøter med den danske «fører» Fritz Clausen og husket ikke mer. Men i tidsskriftet «Samtiden», hefte 5, 1956, forteller Sverre Hartmann at en generaløytnant Hans Piekenbrock, militær etterretningssjef hos den tyske admiral Canaris (som jo hemmelig var i britisk tjeneste — mot Hitler), hadde oppsøkt Quisling den dag. Og nå, siste vinter (etter 16 år, hvorav 11 år i fangenskap i Sovjet), forteller han om et møte med Quisling den dag, under fire øyne, at «Etter min oppfatning var resultatet av konferansen forholdsvis magert», at Quisling «ikke var forberedt på å besvare eksakte militære spørsmål».

Han snakket altså om de vanlige ting, som jo alle viste. Men likevel konkluderer Hartman med at . . . «Fremforalt er oberst Piekenbrocks redegjørelse det avgjørende bevis på hvordan Quisling medvirket aktivt til å lette gjennomføringen av det tyske angrep».

Dette beviser jo mest hvilken tynn is Hartman farer på. Allerede den 2. april, da isen gikk opp i de danske beltene, gikk den tyske flåte ut fra Stettin og nordover, og angrepet var langt på veg den dag uten at Quisling visste noe om det.

Det kan også her ha sin interesse å nevne at den tyske general Wilhelm Keitel, under avhøringen i Nürnberg, beklaget seg over at Quisling hadde gitt gale opplysninger, f. eks. at «der var kanoner i Narviks havn. Men der var ingen» (Se «straffesak» s. 643). Om de hadde visst det virkelige forhold der, så hadde de forberedt seg på et annet vis og da ikke ville ha vært så nær nederlaget. Quisling, utenom det politiske, snakket alltid om de vanlige ting, som alle trodde seg å vite (Hambro og Myklebost fortalte oss jo om festningsverk der, som «forræderen» oberst Sundlo overga til tyskerne: og så var der ingenting der

og Sundlo ble frikjent for de fæle anklagene).

Men Quislings kupp og «regjering» fra 9. til 15. april? De kom ikke fra norske myndigheter, ei heller fra tyske myndigheter. Det var improviserte greier av ham selv og noen få venner akkurat da. Denslags må vel ansees å ha karakter av et innenriks opprør, mot en for ham sosialistisk regjering, som for ham mente et opprør mot den norske nasjon. Men Quislingstyret etter 25. sept. 1940 var der i kraft av okkupasjonsmakten og derfor lovlig ifølge mellomfolkelige rettsregler (godt klarlagt av de svenske professorer i saken). Han ble dømt også for dette — selvfølgelig. Men at Quisling, som hadde vært syk mestedelen av vinteren, var i god tro da og mente seg å gjøre rett for Norge, derom kan det vel ikke være noen tvil («i god tro» er dog ikke det samme som å gjøre rett ifølge lov og grunnlov). Det historiske Norge hadde gått ham på hjernen — blitt en religion, og religionsstiftere er for fleste folk gale mennesker (dersom de taper i sine forsøk).

Til sammenlikning med dette må jeg nevne følgende: Allerede sommeren 1940 vedtok Presidentskapet (omlag 20 partipolitikere) for det norske Storting å avsette kongen og regjeringen Nygaardsvold (Se «Innstilling fra Undersøkelsskommisjonen av 1945», ss. 280f). Presidentskapet var i favør av et påtenkt riksråd, som skulle samarbeide med tyskerne. Dertil bemerket Undersøkelsskommisjonen, mellom annet . . . «det er nettopp en av de alvorligste anker som rettes mot den påtenkte nyordning, at Riksrådet utad ville komme til å framtre som et lovlig norsk styre og ikke bare som okkupasjonsmaktens redskap», (s. 285). Og, på samme side: . . . «Og da visste Presidentskapet at kongen og regjeringen bevisst og av all sin evne førte kampen videre, men likevel fortsatte Presidentskapet forhandlingene med tyskerne, tiltross for at de lovede motytelser etter hvert hadde vist seg å være tomme talemåter». På side 289 sies det . . . «Avsettelse av konge og regjering, innsettelse av en tyskorientert motregjering alt midt under krigen og etter forhandlinger med fienden innledet uten Regjeringen vitende. Mer avgjort kunne forfatningsbruddet ikke bli» . . . Og dette av de fornemste i Stortinget (utenom Hambro, selvfølgelig, som da ikke var i Norge). På side 292 får vi vite det «sørgelige faktum at mellom 90 og 100 stortings-

menn ga forslagene (fra Presidentskapet) sin tilslutning og derved faktisk ville ha bundet det storting hvis flertall de utgjorde. Stortinget i 1940 ble ble ikke noe nødanker i farens stund». Og, «til slutt er det grunn til å peke på at Presidentskapets linje i junidagene (1940) lenge fikk en viss tilslutning fra den norske legasjon i Stockholm og de to derværende regjeringsmedlemmer, Mowinkel og Frihagen». . . . Da høyesterettsdommere nevnte for stortingsmann Magnus Nilsen (av Presidentskapet) det ulovlige og grunnlovsnedbrytende i et sådant foretak, da kalte han denslags argument som «juristeri» — altså, juridisk sludder. Selvfølgelig var også disse menn i god tro med god hensikt for Norges ve og vel.

Men, for denslags forsøk ble Quisling dømt og henrettet, mens disse politikerne unnsjapp rettslig tiltale og forble gode nordmenn. Vi, som har trodd at likhet for loven var grunnfestet i norsk lov og rett, vi blir mildest talt sjokkert ved å lære om slik grov ulikhet for loven. Disse samme stortingsmenn var også med på å sanksjonere de provisoriske anordninger, laget i London, som ble brukt til for-dømmelsen av Quisling. Mye rart i denne verden.

EN FORNUFTIG RØST

Bergens Tidende (V) skriver om Norge og NATO bl. a.: «Norges vekt har aldri vært særlig stor. Vår betydning i storstrategien kan diskuteres, ventelig blir den mindre jo lenger rakettenes rekke. Sikker er det imidlertid at å forsvare Norge representerer en vanskelighet for NATO, og en økonomisk og militær uttelling av fellesmidlene som er langt større enn den vi selv yter. Vår tyngde som alliert, blir ikke nettopp styrket ved vår basepolitikk. Den kan jo bli og blir tildels tolket slik at Norge krever NATO's solidaritet og sikkerhet, men er ikke selv villig til å løpe den samme risiko som de andre medlemsland. «Påskeuppet» er dypest inne en kritikk av NATO, men det er ingen positiv kritikk, det peker ikke på noe alternativ».

For egen regning vil vi gjerne peke på alternativet: Ut av NATO, vepnet nøytralitetsforbund med Sverige — men vel å merke denne gang en virkelig nøytralitet og ikke et forfusket og livsfarlig narrespill som i 1940.

Støttepunkt —

(Forts. fra s. 5).

Arbeidene begynte allerede i 1948 og det ble arbeidet ikke alene på Saseno men også inne på fastlandet ved byen Valona som også ble bygget ut til fly og flåtestøttepunkt. På Saseno ble der bygget utskyttingsrør for torpedoer og oppe på platået ble der anlagt utskytingsramper for fjernstyrte prosjektiler som med letthet kan nå den italienske flåtehavnen Tarent. På vestsiden av bukten inn til Valona ligger en flere kilometer lang tange. I den er der sprengt tunneller, slik at undervannsbåter kan løpe fra havet og rett inn i bukta og derved spare den lange kroken nordenom tangeren.

Forøvrig arbeider Sovjet på å omdanne hele Albania til et førsteklasses militært område med flyplasser, reparasjonsverksteder og lagre av forskjellig slags.

Når det er i orden blir det ikke så greit å være hverken Rhodos, Kypros eller Malta, og Vestens skipstrafikk igjennom Suez-kanalen vil nok bli ikke så lite av et kinkig problem.

Konrad Sundlo.

Hold ro -

(Forts. fra s. 5).

svik som rammet Norge den 9. april 1940, og som man tok livet av Quisling for.

Protestmakerne i Arbeiderpartiet ville gjøre klokt i å la Tyskland bestemme selv over sin militærmakt. Den skal også forsvare oss. Bedre da å gå inn for en oppklaring av den forfalskning av den historiske virkelighet (som Stormaktenne kjenner innerlig godt til) som brakte Norge inn i NATO. At Arbeiderpartiet, før krigen, sitter med hovedskylden, sammen med Venstre, for at forsvaret var nærmest ødelagt bør ikke binde de nåværende representanter i Stortinget. De har ikke noe ansvar for det politiske forrederi som ble begått, og som brakte Norge den største skjendelse i landets historie.

Så lenge Norge ikke rydder opp i disse ting vil vi være slavebundet av denne grunnløgn. Den kan i neste omgang føre til total utslettelse av folk og land, og da har man ikke Quisling å kaste skylden på.

Det kan innvendes mot en så forsinket granskning av

Mansjuria —

(Forts. fra s. 3).

pans eller Indias. Stålfremstillingen konsentrerer seg vesentlig om Ansham, mens nye jern-stål-kombinasjoner blir bygget opp i Paotow og Wuhan. Rundt regnet 11 millioner tonn råjern og stål forlot for et år siden disse produksjonssteder. Under den nå løpende 11. femårsplan kan en regne med en betydelig utvidelse av kapasiteten, samtidig som utbyggingen av kommunikasjonsnettene stadig pågår. Et slikt veldig potensial kan ikke unngå å øve sin tiltrekning på Japan og det ligger på linje med den minste motstands vei når øyriket ignorerer «dolken Korea i den mandsjuriske neve» som er rettet mot dets hjerte og isteden griper etter den hånd som lokker med økonomisk forbindelse med det Mandsjuria som utvikler seg så raskt.

USA vil dermed sannsynligvis snart stå foran resultatet av den forfeilede politikk i tredveårene. Dengang forkastet Forbundsstatene det japanske argument at faren for en bolsjevisering av Kina nødvendiggjorde en besettelse av Mandsjuriet fra japansk side. Amerikas uforbeholdne støtte av Kina mot Japan førte sluttelig til Stillehavskrigen og til ødeleggelse av den japanske militærmakt. Hele den tragiske ironi i den østasiatiske historie presenterer seg i den nye konstellasjon: Rødekina, våpenbroren fra før ble i diplomatisk henseende det illegale barn, mens den japanske motstander fra i går er blitt partner i den nye amerikanske Fjerne Østen-politikk. Dog borte på den annen side av det japanske hav lokker og truer Mandsjuriet som før og alltid. Det roper på «omvendelse», på «fredelig samarbeid». Vil Japan engang komme til å følge dette rop, eller måtte følge det?

forhistorien til 9. april 1940, at de avsløringer som måtte komme vil skade Norges anseelse. Det er dog bedre enn å risikere fortapelsen av alt, og det vil skaffe en friskere luft også i korridorene. Der må nemlig luften nå være ganske tett, når man atter tar på vei overfor Tyskland.

H. Franklin Knudsen.

Post til redaksjonen

sendes under adresse postboks 3214. Hvis den adresseres til en av redaksjonens medlemmer personlig kan De risikere at den blir forsinket hvis adressaten ikke skulle være tilstede.

Altså:

Folk og Lands redaksjon. Postboks 3214, Oslo.

Min kjære mann og vår far

Fabrikkeier

Einar Grill Fasting

døde i dag.

Hamar 21/4 — 1958.

Ragna.

Johan
Eugenie
Einar

Musse
Eduard
Bodil

Bisettes i Hamar Krematorium lørdag 26/4 kl. 13 (1).

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

«Pionjär» fjellbormaskin. Type BRH-50

Veler kun 29 kg.

Prisen er kr. 5500.00 og betalingen kan vi dele opp i mange terminer.

H. SNAPRUD & CO.

MASKINER -
REDSKAPER

Kongsberg — Tlf. 885 - 243

Frontkjemper

Familie med små barn søker husrom i Oslo eller omegn.

Er husvill fra juni.

Er der noen som kan hjelpe?

Bill. mrk. «Husvill».

Arkitekt

HUSTAD

BÆRUMSV. 5, Ø. ULLFRN
Telefon 55 61 29 — Oslo

Leseverdige bøker

Hermann Boehm: «Norge mellom England og Tyskland».

Innb. kr. 20.00.

J. McCarthy: «Den forspilte seir».

Heft. kr. 11.00.

Erik Lærum: «Dansk soldat i krig og fred».

Heft. kr. 9.00.

Erik Lærum: «Suez-Ungarn-Polen-Cypern».

Heft. kr. 7.00.

V. Pürschel: «Rett kurs».

Heft. kr. 14.00.

Jens Bjørneboe: «Under en hårdere himmel».

Innb. kr. 25.00., heft. kr. 20.00.

P. THJØMØE

Postboks 122 - Stavanger.

Tlf. 21133 - Postgiro 64042.

Bøker tilsalgs ved Forbundet:

Prost A. E. Hedem: Statsmaktenes revolusjonære forhold til grunnloven. Pris pr. stk. kr. 2.00.

Eivind Blehr: § 104. Pris pr. stk. kr. 1.00.

Alexander Lange: Dødsdommen over kommissarisk statsråd, professor R. S. Skancke. En gjennomgåelse. Pris pr. stk. kr. 1.00.

Justus Vericulator: Den norske kapitulasjon. Pris pr. stk. kr. 5.00.

Gustav Smedal: Patriotisme og landssvik. Pris pr. stk. kr. 3.00.

A. Olesen: Dyrekøbt Hævn. Pris pr. stk. kr. 2.50.

Svenskeutredningen. Pris pr. stk. kr. 26.00.

Den norska rättsuppjölrelsen. Forkortet resyme. Pris pr. stk. kr. 1.00.

Olga Bjoner: Dette har hendt. Pris pr. stk. kr. 10.00.

A. Olesen: Fra utrykte kilder — (Rostockmødet) kr. 3.00.
NYTT OPPLAG:

Trygve Engen: Jeg er ingen Landssviker. Pris kr. 5.00.

Forskuddsbetaling eller oppkrav.

Kapital ledig

Småindustri og produksjonsideer finansieres.

Skriv til:

Konsulent Høltskog

Box 9, Nannestad.

HJELPEORGANISASJONEN

for frontkjemper.

Vi ber deg være med oss i hjelpen for våre krigsinvalid. Send ditt bidrag, stort eller lite, til:

Postboks 1407 V, Oslo

Postgirokonto 18070

Benytt postgiroinnbetalingskort, det er enklest og billigst.

De forenede jurister

Dr. juris

E. Reichborn - Kjennerud

Storgt. 17. Tlf. 337014, 333206.

EN BIBLIOFIL SJELDENHET

Ennu endel ekspl. av Martha Steinsviks

Frimodige ytringer

er tilsalgs i Forbundet, Kierschowgate 5, Oslo

Pris kr. 10.00 (til inntekt for Marta Steinsviks minnefond.)

Den nordiska tidningen

NORDISK KAMP, önskar läsare i NORGE. Prenumerationspriset är 10 norska kr. för helt år och kan sändas under tidningens adress: BOX 37 MALMÖ 1 SVERIGE.

Annelise Parow

TANNINNSETNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsminde

Oslo Stigefabrikk

Brød-, maler- og skyvestiger oljet, m/ kadimerte beslag.

Inneh. ALF T. LUNDE,
Mosseveten 8

TEL. 06 83 17, post. 07 07 79

Norges nøytralitetspolitikk i 1940

(Forts. fra s. 1).

må bittert føle mangelen av en Zola til å rydde opp i dette lov- og rettsvillniss.

Når selv en Scharffenberg svikter, hva kan man så vente av de mange små publister, som angivelig er objektive sannhetsforskere, men er — muligens ubevisst — avhengige av ønsketenkningen, og derfor uvegerlig havner i konklusjoner preget av den. Som f. eks. den Dagbladsjournalist som for en tid siden under svære overskrifter søkte å «bevise» at krigen fortsatte under og etter kapitulasjonen 9. 6. 40, på premisser som egentlig beviste det stikk motsatte, eller var hentet fra tiden før kapitulasjonen.

Nå er selveste professor Castberg ute med en artikkel, hvor han etter mange uimotsigelig riktige konstateringer sluttelig manøvrerer så behendig med postulater og tilsynelatende logisk argumentasjon, at han går i skranken for vanlig ønsketenkning, når det gjelder synet på hevdelsen av Norges nøytralitet før invasjonen. I realiteten er det den fiktive nøytralitetspolitikk som den norske regjering praktiserte, tildels bak Stortingets rygg, som professoren her går inn for. Den nøytrale stat må ha rett til på forhånd å velge parti, for det tilfelle at den blir trukket inn i krigen, hevder han, riktignok uten å sitere en folkerettsbestemmelse som støtter påstanden. Følelses- og fornuftsmessig sett er dette meget plausiblet, men folkerettslig bare med bestemte forbehold. Skal en sådan «rett» ha betydning, vil det føre til den konklusjon at den nøytrale stat må ha adgang til å avpasse sin nøytralitetshevdelse overfor de stridende parter i samsvar med sitt stiltiende forbehold. Det var hva den norske regjering gjorde. Men det kan ikke være noen tvil om at folkeretten krever vern om nøytraliteten med de midler som står til rådighet overfor begge de krigførende, og at formålet med denne hevdelse skal være å holde landet utenfor krigen. Det skulle også være klart at diskriminering er veien til det motsatte resultat.

«I Altmark-saken hadde Norge mot seg en ganske sam-

stemmig opinion, først og fremst i England og Frankrike» sier Castberg. Enn i Tyskland? kan det være naturlig å spørre. Men Castberg finner ikke at Tyskland hadde noen grunn til å beklage seg. Riktignok gikk «Cossack» tross protest forbi de norske torpedobåter inn på norsk høyhetsområde, og det ble skutt endel flyktende, ubevæpnede tyskere, men regjeringens ordre om ikke å bruke makt mot overmakt var ikke i strid med folkeretten. hevder professoren, fordi plikten til å hevde nøytraliteten er begrenset til å «bruke de midler som står til rådighet». Her motsier altså professoren seg selv. Var ikke de norske torpedobåter utstyrt med torpedoer og kanoner? Var ikke dette «midler som sto til rådighet»?

Har ikke professoren noen annen bestemmelse å støtte seg til, må konklusjonen bli at regjeringens ordre i strid med folkeretten tok sikte på å unngå kamp med de engelske voldsrepresentanter. Dette for å unngå å komme inn i krigen på «den range sida».

Om forhold som i Altmark-episoden sier Oppenheim i «International Law» § 359 bl. a.: «For instance, if belligerent men-of-war seize enemy wessels in the ports of a neutral, and if that neutral, who could not or did not prevent this, exacts no reparation from the belligerent concerned, the other party may make the neutral responsible».

Av frykt for engelsk reaksjon på norsk militær innsats har regjeringen bortsett fra (eller oversett) folkerettens klare bestemmelse om at kamp for å hevde nøytraliteten ikke er krigshandling. Denne bestemmelse som professoren sluttelig selv siterer (art. 26 i XIII Haagkonvensjon) sier at det endog ikke kan betraktes som en «lite vennskapelig handling, om en nøytral stat utøver sine rettigheter, — altså bl. a. bruker makt mot en krigførende for å håndheve nøytraliteten. Herav trekker professoren den riktige konklusjon at det altså «ikke er meningen at den nøytrale stats rettmessige maktbruk skal lede til krig. Den nøytrale stat må ha lov til å rennonsere på å være krigførende, uansett hva som hender» (fremhevet her).

Denne viktige konklusjon har professoren åpenbart oversett, når han i innledningen til sin artikkel skriver: «Natten til den 9. april 1940 (uthevet her) medførte den tyske invasjon i Norge, at det ble slutt på den norske nøytralitet, Norge ble en krigførende stat».

Dette er en påstand som også har vært fremsatt av lagmann Solem, men likefullt

FRA FRIHETENS LAND

Det later til at det ikke bare er oss her i landet som har grunn til å beklage oss over å bli stengt ute fra landets presse. Alle uønskede meninger undertrykkes konsekvent i dette frihetens forjettede land. Det herværende kommunistblad forteller at Bærum sten- jord- og sementarbeideres forening hadde vedtatt en uttalelse på foreningens årsmøte med protest mot at det stasjoneres tyske offiserer på Kolsås. Arbeiderbladet nektet imidlertid å ta inn uttalelsen og foreningen så seg nødt til å rykke den inn

som en annonse. Uansett hvor tåpelig uttalelsen fra Bærumforeningen er, så er det dog et drøyt stykke at «arbeidernes eget blad» nekter en fagforening å komme til orde. Dagens reformerte arbeiderledere spiller sannelig et høyt spill!

*

VALGSEIR FOR STRIJDOM

Valget i Sør-Afrika-Sambandet resulterte i en stor seir for Nasjonalistene (Strijdoms parti) som økte sitt flertall i nasjonalforsamlingen fra 96 mandater til 103. Statsminister Strijdom sa i en kommentar til valget at partiet

var likeså uriktig som andre av lagmannens påfunn i forbindelse med «retts»oppjøret. Overfor den foran siterte klare folkerettsbestemmelse, bør selv en professor i jus og folkerett melde pass. Eller hvordan skulle Norge kunne bli krigførende stat «natten til den 9. april» ved forhold som folkeretten ikke engang finner uvennskapelig, men tvertom selvfølgelig og pliktmessig? Her må også tas i betraktning at den diplomatiske forbindelse ble opprettholdt uforandret (til 19. 4. 40), at det ikke engang forelå regjeringens ordre om alminnelig mobilisering, for ikke å nevne de manglende krigserklæringer fra begge sider, ja endog vedtak om krig fra de bestemmende hold. Å nei, så enkelt er det ikke å bli statlig krigførende i folkerettslig forstand, selv om parolen om å unngå bruk av makt mot overmakt ikke gjalt overfor den tyske aksjon.

Allerede i neste avsnitt hevder professoren imidlertid ikke lenger at Norge automatisk ble krigførende den 9. april, men at Norge valgte å ta krigen. Dette er en ny interessant opplysning. Når og hvor ble dette valg truffet? Og når og hvordan ble dette valg notifisert motstanderen og fremmede makter i samsvar med derhen hørende bestemmelser i folkeretten.

Ifølge stortingsbeslutningen i Elverum-møtet den 9. april gikk den konstitusjonelle bestemmelse om krig eller fred tvertom ut på valg av representanter til å ta del i forhandlinger om overgivelse. Dette er et meget viktig poeng som i etterkrigstiden har inngått under fortifelsesparolen, og som ønsketenkningens publister derfor bortser fra. At det oppdrag som bestemmelsen forutsatte ikke ble utført, vet vi nå skyldes engelsk innvirkning i for-

bindelse med daværende oberst Ruges tillit til engelsk hjelp. Quisling var ihvertfall ingen hindring fra 13. april. Den énsidige regjeringsbeslutning (hvis sådan forelå?) om å fortsette kampen var i strid med Stortingets forutsetning. Da regjeringen omsider så seg nødsaget til å søke oppdraget gjennomført i begynnelsen av juni 1940 (også et «tabu»forhold) var det som bekjent for sent.

Først fra «Der Führers Erlass» av 24. april 1940 er det i realiteten berettiget å si at Norge hadde krav på å bli ansett som statlig krigførende, men heller ikke da formelt, fordi vedkommende anførsel i nevnte «Erlass» ikke ble kunngjort i Norge og ikke notifisert. I det hele er det aldri kunngjort eller notifisert noesomhelst om overgang til statlig krigføring, hverken 9. april eller senere. Det er derfor helt plausibelt å hevde — som i sin tid gjort bl. a. av komm.kapt. Müller og fhv. stortingsmann Ameln — at Norge overhode ikke har vært statlig krigførende. Det nær bare verget sin nøytralitet. Dette svarer antagelig til det engelske offisielle syn på saken. Da englenderne i sin tur okkuperte Norge i 1945, måtte Norge som bekjent betale leie av de tyske etablissementer til England. Slikt forlanger man ikke av en stadig krigførende kollega eller rettslig alliert.

Det er noe visst komisk ved den norske insistering på å ha vært krigførende overfor Tyskland, når hensees til de svake premisser og Tysklands — såvel som det øvrige utlands — syn på forholdet. Angående Tysklands syn sier prof. Castberg i «Norge under okkupasjonen» side 56: «Den tyske regjering synes overhodet ikke å ville betrakte forholdet mellom de to land som krig».

F. H. Kjelstrup.

vil fortsette apartheid-politikken. Det er den eneste måte den hvite rase i Sør-Afrika kan fortsette å leve på, sa han.

*

DET DELTE TYSKLAND

Forbundskansler Adenauer og den britiske statsminister Macmillan er blitt enige om at Tysklands gjenforening bør bli drøftet på en eventuell topp-konferanse, selv om det ikke nødvendigvis må settes opp som egen sak på dagsordenen. Så spør det da hva Krusjtsjov sier. Her hjemme har en som bekjent aldri noen fornuftig mening om virkelig betydningsfulle spørsmål. Samlingen av Tyskland igjen er naturligvis i første rekke et europeisk spørsmål, men istedenfor å vedta resolusjoner om å få lappet sammen igjen det sprukne Europa, så lager en her tulle møter om tyske offiserer på Kolsås og om å overlate Sovjetsamveldet atomvåpnet alene.

*

KREUGER TAPTE FØRSTE OMGANG

Det svenske politi har fastslått at «en del av de dokumenter» som skulle vise at familien Bonnier tilbød tyskerne å kjøpe Dagens Nyheter under krigen, er falske. Dokumentene ble offentliggjort av ingeniør Torsten Kreuger som hadde fått dokumentene av forfatteren Tage Thiel, en slektning av Bonnier-familien. Det er irriterende med alle disse saker at det aldri kan bli en skikkelig avgjørelse. Hva med de dokumenter som en ikke har påvist er falske? Og hva med de tyske vitneprov i sakens anledning? Og hva med den «fullstendige undersøkelse» som de svenske presseorganisasjoner skulle foreta for Kreugers regning?

FOLK OG LAND

Ekspedisjon og kasse:
Kierschowgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96
Boks 3214

Abonnementspriser:
Kr. 25,- pr. år, kr. 12.50
pr. halvår. Sverige og
Danmark: kr. 29,00 pr.
år, kr. 14,50 pr. halvår.
Utlandet for øvrig: kr.
33,00 pr. år, kr. 16,50 pr.
halvår. I nøytralt omslag
kr. 35,00 pr. år, kr.
17,50 pr. halvår.

Løssalg 65 øre

Annonsepris:

32 øre pr. millimeter
over en spalte.
Bruk postgironr. 16450.
Utgiver A/L Folk og Land
Sambandstrykkeriet
Oslo